

Рубіш М. А.

кандидат економічних наук,  
доцент кафедри менеджменту та управління економічними процесами  
Мукачівського державного університету

Rubish M. A.

Candidate of Economic Sciences,  
Associate Professor of Management and economic management department  
Mukachevo State UniversityРЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТИВАННЯ  
НА ПРИКЛАДІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІREGIONAL FEATURES OF FOREIGN INVESTMENT  
IN TRANSCARPATHIAN REGION

**Анотація.** У статті автором на основі статистичних даних проаналізовано динаміку основних показників прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку Закарпатської області, визначено їх основні тенденції. Особливу увагу автор приділяє галузевій структурі прямих іноземних інвестицій. Виявлено, що найбільші обсяги інвестицій спрямовано на розвиток промисловості Закарпатської області й основна їх частина залучається у переробну промисловість. Здійснено аналіз та визначено основні тенденції залучення обсягів іноземних інвестицій в економіку області по містах і районах, а також на одну особу по містах і районах Закарпатської області. Щодо географічної структури проаналізовано країни-інвестори і встановлено, що найбільший обсяг іноземних інвестицій припадає на європейські країни, зокрема країни ЄС.

**Ключові слова:** інвестиції, прямі іноземні інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційна привабливість, іноземний капітал, спільні інвестиційні проекти і програми.

**Вступ та постановка проблеми.** В економіці кожної країни, зокрема й України, важлива роль відводиться прямим іноземним інвестиціям як внескам нерезидентів до статутного фонду підприємства-резидента, що забезпечить права власності нерезидентів на придбані майно, майнові комплекси, або на акції, облигації та інші цінні папери, що становлять не менше 10% вартості статутного фонду підприємства-резидента, а також інвестиції, отримані у результаті укладання договорів між суб'єктами господарювання про спільну інвестиційну діяльність [1, с. 76].

У 2006 році зусилля Уряду були спрямовані на поліпшення інвестиційного клімату й подолання нестабільності, що виникла внаслідок ліквідації в законодавстві пільг для інвесторів, які реалізовували інвестиційні проекти в технопарках і вільних економічних зонах, а також нестабільності через затяжну дискусію щодо реприватизації раніше приватизованих підприємств, посилення податкового преса і лібералізації торговельного режиму. Свідченням цього була активізація інвесторів на вітчизняному ринку і збільшення обсягів залучення прямих іноземних інвестицій. Але сучасне становище іноземного інвестування в економіку нашої країни в цілому бажає кращого. Погіршення інвестиційного клімату (нестабільна політична ситуація, війна на Сході України та ін.) негативно позначилося на інвестиційній активності в Закарпатській області. Скорочення надходжень з боку іноземного інвестора суттєво вплинуло на погіршення економічної ситуації в окремих галузях економіки області, що вимагає реалізації ефективних заходів для її стабілізації.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Проблеми залучення іноземних інвестицій в економіку країни, регіону присвячено багато досліджень. Значних досягнень у цьому питанні досягли такі вітчизняні вчені: Б. Губський,

Д. Лук'яненко, Ю. Макогон, В. Новицький, А. Пересада та ін. Проблематикою інвестиційного регіонального розвитку (на прикладі Закарпатської області) займаються Л. Газуда, В. Гоблик, М. Лендел, В. Папп, О. Феєр, О. Чубарь. Незважаючи на значну кількість досліджень у цій сфері, окремі тенденції залучення іноземних інвестицій у Закарпатську область потребують більш детального аналізу.

**Метою роботи** є: аналіз інвестиційної діяльності області за окремими параметрами: обсяг інвестицій, напрямки інвестування, географічна структура; виявлення чинників зміни обсягу інвестицій.

**Результати дослідження.** Аналіз стану економіки Закарпатської області за період 1994–2015 рр. свідчить, що одним із дієвих видів зовнішньоекономічної діяльності, з метою забезпечення підвищення рівня розвитку продуктивних сил регіону, є інвестиційна діяльність (рис. 1).

Протягом 1994–2014 рр. в економіку області залучено близько 376,6 млн дол. США прямих іноземних інвестицій. Якщо до 2013 р. ми можемо констатувати поступове збільшення обсягів інвестицій (за винятком 2011 р.), то за останні 2 роки намітилася тенденція до

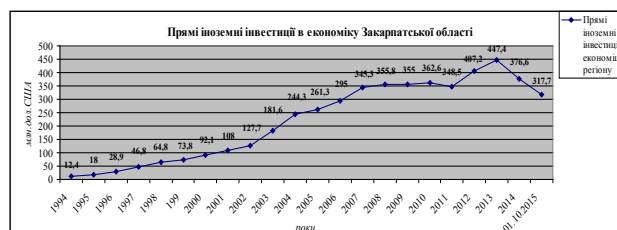


Рис. 1. Прямі іноземні інвестиції в економіку Закарпатської області за період 1994–2015 рр.

Побудовано на основі джерела [2]

зменшення притоку іноземних інвестицій. У 2013 р. обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку області склав 447,4 млн дол. США.

У 2014 році спостерігалися наслідки загальнодержавного кризового стану, що спричинило скорочення обсягів залучення прямих іноземних інвестицій на 70,8 млн дол. США порівняно з попереднім 2013 роком. У 2015 році за період січень-вересень обсяг прямих іноземних інвестицій склав 317702,5 тис. дол. США, що на 56251 тис. дол. США менше відповідного періоду 2014 року [5].

Інвестиції в економіку області у 2013 р. надійшли із 56 країн світу. Основними інвесторами є країни: Японія, Кіпр, Австрія, Польща, Німеччина, США, Угорщина та Нідерланди, на які припадає більше двох третин їх обсягу. У 2014 році інвестиції надійшли із 48 країн світу. До десятки основних країн інвесторів на які припадає 84,3% загального обсягу прямих іноземних інвестицій традиційно входять такі європейські країни, як Німеччина, Польща, Австрія, Нідерланди, Угорщина, Італія, Мальта а також США, Японія, Кіпр. За 9 місяців 2015 року в економіку області іноземні інвестиції надійшли з 48 країн світу (на які припадає 83,8% загального обсягу прямих іноземних інвестицій), а саме: Нідерланди Німеччина Польща, Японія, Австрія, США, Угорщина, Італія, Мальта та Кіпр [5].

За географічною структурою найбільший обсяг іноземних інвестицій Закарпатської області у 2014 р., як і

у 2013 р., припадає на європейські країни, зокрема країни Європейського Союзу (ЄС) – 66,1% (2014 р.), 62,9% (2013 р.); країни Азії – 23,5 (2014 р.), 25,7% (2013 р.); Сполучені Штати Америки у 2014 і 2013 роках – 10,3% і 10,8% відповідно та країни СНД – 0,3% у 2014 р., 0,6% у 2013 р. (Таблиця 1)

Японія є найбільшим інвестором економіки Закарпатської області у 2013 році, на неї припадало 14,6% загального обсягу інвестицій – 65266,9 тис. дол. США, які зосереджені у промисловості області у такому співвідношенні: 99,8% та 0,2%, відповідно, переробна промисловість, що включає виробництво меблів, іншої продукції, та ремонт і монтаж машин і устаткування (65266,9 тис. дол. США) та добувна промисловість і розроблення кар'єрів – 110,9 тис. дол. США. У 2014 році більше інвестицій надійшло з Німеччини – 44588,1 тис. дол. США (11,8% загальнообласного обсягу), що на 3,7% вище показника минулого року, з них 36932,4 тис. дол. США – в переробну промисловість (125,2% показника 2013 року) – Австрія, на яку припадає 10,0% загального обсягу інвестицій 2013 р., що становить 11532,1 тис. дол. США 86,8% власних інвестицій, вкладає у розвиток переробної промисловості Закарпатської області, зокрема у виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції 17505,7 тис. дол. США, також у виробництво меблів, іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування –

Таблиця 1

Географічна структура прямих іноземних інвестицій в економіку Закарпатської області за період 2010–2014 рр. (тис. дол. США)

місто / район	Іноземні інвестиції				
	2010	2011	2012	2013	2014
Усього по області	364353,5	348467,0	407232,9	447388,8	376615,6
Європа, у тому числі країни ЄС	243339,1	228571,2	250993,7	281221,3	2489903,5
Країни СНД, у тому числі:	2768,5	2744,2	2508,3	2787,9	1080,6
Російська Федерація	1860,6	1780,1	2032,6	2312,2	1049,7
Азія	63264,6	61973,0	95167,1	115113,9	88399,8
Америка, у тому числі:	54981,0	55178,3	57309,8	48116,8	38953,5
США	44624,3	44812,1	45109,9	35810,9	29557,4
Африка	0,3	0,3	1254,0	101,9	335,0
Австралія і Океанія	-	-	-	47,0	-

Джерело: [6; 4]

Таблиця 2

Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) в економіку області за видами економічної діяльності (2009–2014 рр.)

Вид економічної діяльності	Обсяги прямих іноземних інвестицій (тис. дол. США)					
	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Усього	363702,2	364353,5	348467,0	407232,9	447388,8	376615,6
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	2438,0	2653,0	2005,6	2692,0	5144,9	2618,6
Промисловість, з них:	300614,5	294595,3	252140,5	302710,4	333955,8	301755,3
добувна промисловість	1146,3	1159,6	1168,8	1404,1	1636,7	1142,1
переробна промисловість	293700,2	287253,9	250192,1	300318,5	330037,2	298868,5
виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	5768,0	6181,8	779,6	987,8	2281,9	1744,7
Будівництво	2701,8	2649,9	2358,0	2758,6	4159,2	2607,0
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	10483,4	10012,6	15670,0	16143,5	27102,4	10103,6
Діяльність готелів та ресторанів	9296,9	9258,3	16899,4	17082,0	19267,3	13379,1
Діяльність транспорту та зв'язку	18252,2	24445,8	28922,3	29983,9	29520,5	22800,8
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	247,4	240,6	741,8	143,9	206,2	174,8
Інші види діяльності	19668,0	20498,0	29729,4	35718,6	28032,5	23176,4

Джерело: [6, с. 13-16; 4]

19558,2 тис. дол. США скоротила у 2014 році обсяги іноземних інвестицій на 0,5%, і, як і у 2013 році, пріоритетною є переробна промисловість, в яку спрямовано 31291,1 тис. дол. США.

Значне місце за обсягами інвестованих коштів у економіку Закарпатської області належить Кіпру, який у 2014 році вклав в економіку області 28450,8 тис. дол. США, інвестиції якого зосереджені передусім у промисловості (добувній – 649,7 тис. дол. США та переробній – 37065,4 тис. дол. США у 2013 р. та 22544,0 тис. дол. США у 2014 р., постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря у 2013 р. – 691,6 у 2013 р. тис. дол. США, у 2014 р. – 414,1 тис. дол. США, що на 40,1% менше попереднього року).

Не менш важливим у нашому дослідженні є аналіз галузевої спрямованості інвестиційних коштів (табл. 2).

Найбільші обсяги інвестицій, спрямованих на розвиток промисловості області, у 2012 р. становили 302710,4 тис. дол. США, у 2013 р. – 333955,8 тис. дол. США проте у 2014 році цей показник зменшився до 301755,3 тис. дол. США, що на 32200,5 тис. дол. США менше попереднього року, а найнижчий показник – 252140,5 тис. дол. США у 2011 році. Незначна частка з них освоюється добувною промисловістю – близько 0,49% у 2013 р. та 0,30% у 2014 році, а основна частина залучається у переробну промисловість.

Так, у 2012 р. в аналізовану сферу було залучено 300318,5 тис. дол. США, з них 68854,4 тис. дол. США – на виробництво харчових продуктів, напоїв, що склало 79,4% від обсягу 2013 р.; 105350,3 тис. дол. США освоєно у машинобудуванні; 19838,0 тис. дол. США надійшло інвестицій у легку промисловість та 106275,8 тис. дол. США – в інші види переробної промисловості області. У 2014 році на підприємствах промисловості зосереджено 301,8 млн дол. США, що складає 80,1% загального обсягу, у тому числі переробної – 298,9 млн дол. США, що на 31,1 млн дол. США менше 2013 року. Незважаючи на загальні негативні тенденції 2014 року, залучення інвестицій у підприємства з виробництва транспортних

засобів зросли на 58 млн дол. США відповідно до попереднього року і склали 111,6 млн дол. США. У 2013 р. обсяги прямих іноземних інвестицій у сільське, лісове та рибне господарство становили 5144,9 тис. дол. США, або 1,2%, у 2012 р. відмічалася тенденція до зростання, що не можна сказати про 2014 рік, де обсяг залучених інвестицій скоротився до 2618,6 тис. дол. США (0,7% загальнообласного показника), що є свідченням негативних тенденцій інвестиційних надходжень. Добувною та переробною промисловістю області залучено відповідно 1636,7 та 330037,2 тис. дол. США. Основою переробної промисловості Закарпатської області у 2013 р. є: виробництво меблів, іншої продукції, ремонт і монтаж машин, у які залучено 116717,3 тис. дол. США (26,1% до загального обсягу) що на 79617,3 тис. дол. США більше показника 2014 р.; виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів з обсягом прямих іноземних інвестицій – 54701,4 тис. дол. США, що становить 12,2% до загального підсумку 2013 року і на 37,8% більше показника 2014 р.; у виробництві автотранспортних засобів інвестовано 12,0% від загального обсягу, що становить 53599,3 тис. дол. США, та виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції у 2014 році – 749 тис. дол. США, що перевищує відповідний показник минулого року, який складав 50051,0 тис. дол. США (11,2% відповідно). Незначною є частка інвестиційних надходжень до інших видів переробної промисловості області.

У цілому в Закарпатській області було реалізовано промислової продукції на суму 9290656,6 тис. грн, у тому числі 7242213,2 тис. грн – обсяг реалізованої продукції підприємствами з прямими іноземними інвестиціями, що становило 77,9% до загального показника [1, с. 81].

Пріоритетом у розвитку економіки Закарпатської області є експорторієнтоване виробництво та надання послуг у туристичній галузі, галузях легкої та харчової промисловості, приладобудуванні та електроніці, а також створення галузі автомобілебудування та розвитку деревообробної галузі, які вважаються найбільш перспективними для іноземного інвестора.

Таблиця 3

**Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) в економіку Закарпатської області по містах та районах за період 2010–2014 рр. [6, с. 110; 3, с. 8]**

місто / район	Іноземні інвестиції, тис. дол. США					інвестиції на одну особу, дол. США			
	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.
Всього по області	364353,5	348467,0	407232,9	447388,8	376615,6	293,1	279,6	325,8	357,1
м. Ужгород	52123,8	49515,2	52793,3	61773,6	50920,8	453,6	430,9	459,5	539,1
м. Берегово	30129,6	29875,2	28801,7	20550,7	15391,5	1239,9	1234,5	1192,4	853,3
м. Мукачєво	49490,1	57291,5	64570,6	66419,1	42837,6	594,1	684,5	767,3	785,2
м. Хуст	7847,2	7765,6	7781,3	7931,5	6072,6	252,3	248,9	248,6	253,0
м. Чоп	14474,6	14474,6	17051,0	16692,5	13629,4	1667,9	1626,4	1907,5	1862,0
Берегівський	4666,4	3836,9	2688,3	2878,4	1997,7	89,9	73,9	51,8	55,4
Великоберезн-й	18430,1	21723,8	22076,2	22210,9	20977,4	690,3	816,7	829,3	832,5
Виноградівський	22559,1	20344,8	26155,5	29357,1	36722,9	190,7	171,1	218,8	244,4
Воловецький	1742,9	1808,3	1823,1	1854,5	1744,5	71,4	73,8	74,4	75,7
Іршавський	6664,8	6423,8	6515,5	3801,4	3125,6	67,4	64,8	65,6	38,2
Міжгірський	5258,4	5027,0	5138,6	225,1	67,9	107,2	104,7	107,0	4,7
Мукачівський	16832,1	23124,9	23658,9	24332,6	23401,8	167,6	229,9	234,6	240,8
Перечинський	5493,5	5265,8	5312,3	4880,8	3139,7	175,0	167,2	168,0	153,5
Рахівський	30508,6	4107,6	4222,9	4181,7	3999,4	336,0	45,0	46,1	45,5
Свалявський	19262,6	18970,5	21874,7	23267,3	16505,0	359,4	353,3	406,4	431,2
Тячівський	6349,5	5280,1	5322,0	4937,2	3328,6	36,9	30,5	30,7	28,4
Ужгородський	69870,8	71405,3	108659,9	148948,4	130353,4	1024,5	1040,9	1573,1	2140,1
Хустський	2379,7	2226,1	2777,1	3146,0	2399,8	24,9	23,2	28,9	32,7

Інвестиційне забезпечення міст та районів Закарпатської області (табл. 3) у 2013 р. становило 33,3% до загального обсягу інвестицій, з них залучено в Ужгородському районі, що становить 137,1% інвестицій 2012 р., 66419,1 тис. дол. США, що на 1848,5 тис. дол. США більше, ніж у 2012 р., на 16929 тис. дол. США більше, ніж у 2010 р., і складає 14,9% загального обсягу інвестицій м. Мукачева у 2013 р. В обласний центр – м. Ужгород – у 2013 р. залучено 13,8% загального обсягу, що становить 61773,6 тис. дол. США. Найменше залучених іноземних коштів у 2013 р. спостерігається в Міжгірському районі (скоротилося до 2012 р. на 4913,5 тис. дол. США і склало 0,1% загального обсягу (225,1 тис. дол. США). Найвище інвестиційне забезпечення прямими іноземними інвестиціями серед міст та районів Закарпатської області у 2014 р. було в Ужгородському районі і становило 34,6% (або 130,4 млн дол. США), що на 15,4% вище показника 2010 р., а також м. Ужгород освоєно інвестицій 50,9 млн дол. США, що на 2,3% менше, ніж у 2010 р. Друге місце займає Виноградівський район та місто Мукачево – 36722,9 тис. дол. США та 42837,6 тис. дол. США відповідно. Найменше інвестицій спрямовано в Міжгірський район – усього 67,9 тис. дол. США.

Станом на 31 грудня 2012 р. на одну особу в Закарпатській області припадало 325,8 дол. США, при цьому область посіла 17 місце при 1199,3 дол. США на одну особу по Україні в цілому, у 2013 р. обсяг інвестицій на одну особу по області зріс на 31,3 дол. США і становив 357,1 дол. США (табл. 3). Це ж стосується і 2014 р., де обсяг залучених інвестицій становив 376,6 млн дол. США. За 2014 р. в економіку області іноземними інвесторами вкладено 19,7 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу). Зменшення капіталу за цей період становить – 52, 8 млн дол. США (у т.ч. за рахунок курсової різниці – 73,5 млн дол. США).

Найвищий показник обсягу інвестицій у розрахунку на одну особу в 2013 р. – в Ужгородському районі, м. Чоп, Великоберезнянському районі, м. Ужгороді та м. Мукачево.

Збільшення обсягів іноземних інвестицій нині – це запорука зростання прибутків господарюючих суб'єктів та доходів населення в майбутньому. Сприяючи їх залученню та ефективному використанню, у перспективі підприємства області зможуть виготовляти якісний інноваційний продукт і бути конкурентоспроможними як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Цього можна досягти шляхом:

- створення позитивного іміджу на міжнародному рівні та за рахунок підвищення інвестиційної привабливості Закарпатської області;

- поширення інформації серед потенційних інвесторів щодо інвестиційних пропозицій підприємств та організацій області;

- підвищення ефективності системи управління процесами іноземного інвестування на регіональному рівні;

- реалізації заходів щодо інноваційного розвитку підприємств регіону, в які передбачається надходження інвестицій;

- налагодження зв'язків суб'єктів господарювання області з міжнародними інвестиційними та фінансовими структурами [7].

**Висновки.** У процесі здійснення зовнішньоекономічної діяльності як України, так і її регіонів важлива роль відводиться прямим іноземним інвестиціям, а також отриманим у результаті укладання договорів про спільну інвестиційну діяльність. За період 2009–2013 рр. спостерігається тенденція до зростання надходжень у загальному обсязі інвестицій, хоча у 2014 р. відзначено скорочення обсягів іноземних інвестицій стосовно попереднього року, яке становило 15,8%, або на 70773,2 тис. дол. США. Обсяги прямих іноземних інвестицій в економіку області у 2014 р. зросли на лише на 12913,4 тис. дол. США порівняно з 2009 р. і склали 376615,6 тис. дол. США. Дослідженням підтверджено, що у сфері зовнішньоекономічної діяльності найбільша частка експорту – серед країн – членів ЄС. Важливе значення для економіки Закарпатської області у 2013 р. та 2014 р. мають інвестиції з боку країн сусідів, зокрема Польщі – 39213,4 тис. дол. США та 36422,9 тис. дол. США; Угорщини – 29301,2 тис. дол. США та 20054,7 тис. дол. США відповідно; Словаччини – 11917,3 тис. дол. США та 7064,9 тис. дол. США; Румунії – 1927,4 тис. дол. США та 1647,9 тис. дол. США.

Поряд з позитивними результатами щодо надходжень іноземних інвестицій мають місце і негативні тенденції. Це в першу чергу зниження обсягів надходжень у певних видах економічної діяльності у 2014 році порівняно з попередніми роками, така ж тенденція прослідковується й у 2015 році. Повністю проаналізувати 2015 рік неможливо (за відсутністю статистичних даних), але з наведених цифр за період січень-вересень 2015 року спостерігається тенденція до зниження, що є негативним фактором для економік міст, районів та області в цілому.

Інвестиційні проекти та пропозиції мають стати основою для залучення інвестора. Вони повинні охоплювати як ефективне використання трудових і природних ресурсів регіону, так і отримання прибутку іноземним інвестором. Активізація діяльності щодо залучення іноземних інвестицій має здійснюватися не тільки з боку підприємств, а в першу чергу з боку органів місцевої влади та самоврядування.

#### Список використаних джерел:

1. Газуда Л.М., Рубіш М.А. Реалізація спільних проектів транскордонного співробітництва : монографія / Л.М. Газуда, М.А. Рубіш. – Ужгород : ФОП Сабов А.М., 2015. – 276 с.
2. Державна служба статистики України – Головне управління статистики у Закарпатській області [Електронний ресурс] : офіційний сайт. – Режим доступу : [www.uz.ukrstat.gov.ua/statinfo/zez/index.html](http://www.uz.ukrstat.gov.ua/statinfo/zez/index.html).
3. Діяльність підприємств з іноземними інвестиціями станом на 31 грудня 2013 року: Статистичний бюлетень Головного управління статистики у Закарпатській області / відп. за випуск О.Р. Кардаш. – Ужгород, 2014. – 68 с.
4. Експрес випуск Головного управління статистики у Закарпатській області : Прямі інвестиції Закарпатської області у 2014 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.uz.ukrstat.gov.ua/press/2015/expr\\_v038.pdf](http://www.uz.ukrstat.gov.ua/press/2015/expr_v038.pdf).
5. Експрес-випуск Головного управління статистики у Закарпатській області: Прямі інвестиції Закарпатської області у січні вересні 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.uz.ukrstat.gov.ua/press/2015/expr\\_v252.pdf](http://www.uz.ukrstat.gov.ua/press/2015/expr_v252.pdf).
6. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності : Статистичний збірник Головного управління статистики у Закарпатській області / за ред. Г.Д. Гриник. – Ужгород, 2013. – 115 с.
7. Програми формування позитивного міжнародного інвестиційного іміджу та залучення іноземних інвестицій у Закарпатську область на 2011–2015 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://document.ua/pro-programu-formuvannja-pozitivnogo-mizhnarodnogo-investici-doc65205.html>.



**Анотация.** В статье автором на основе статистических данных проанализирована динамика основных показателей прямых иностранных инвестиций (акционерного капитала) в экономику Закарпатской области, определены их основные тенденции. Особое внимание автор уделяет отраслевой структуре прямых иностранных инвестиций. Выявлено, что наибольшие объемы инвестиций направлены на развитие промышленности Закарпатской области и основная их часть привлекается в перерабатывающую промышленность. Осуществлен анализ и определены основные тенденции привлечения объемов иностранных инвестиций в экономику области по городам и районам, а также на одного человека в городах и районах Закарпатской области. Проанализирована географическая структура стран-инвесторов и установлено, что наибольший объем иностранных инвестиций приходится на европейские страны, в частности страны ЕС.

**Ключевые слова:** инвестиции, прямые иностранные инвестиции, инвестиционная деятельность, инвестиционная привлекательность, иностранный капитал, совместные инвестиционные проекты и программы.

**Summary.** In article, analyzes the dynamics of the main indicators of foreign direct investment (equity) in the economy of Transcarpathian region, identified their main trends that based on statistical data. Particular attention is paid by the branch structure of FDI. Revealed that the largest volumes of investments aimed at industrial development of Transcarpathian region, and most of them involved in the processing industry. Analyzed and identified the main trends of attracting foreign investment into the regional economy through the cities and districts, and per person in the cities and districts of Transcarpathian region. Analyzed the geographic structure countries, and found that the largest volumes of foreign investments are in European countries, including the EU.

**Key words:** investments, foreign direct investment, investment, investment attractiveness, foreign capital, joint investment projects and programs.

УДК 347.191.11(045)

**Руденко В. В.**

*кандидат економічних наук,*

*доцент кафедри «Фінанси і кредит»*

*Вінницького навчально-наукового інституту економіки  
Тернопільського національного економічного університету*

**Rudenko V. V.**

*Candidate of Economic Sciences,*

*Senior Lecturer of Department „Finance and Credit”*

*Vinnitsa Educational and Scientific Institute of Economics  
Ternopil National Economic University*

## **КОРПОРАЦІЇ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ: СУТНІСТЬ І ХАРАКТЕРНІ ОЗНАКИ**

### **CORPORATIONS IN UKRAINE AND ABROAD: CONTENT AND PECULIAR FEATURES**

**Анотація.** Дослідження присвячено розгляду сутності та характерних ознак поняття «корпорація» в Україні та за кордоном, що обумовлено розвитком глобалізаційних процесів та процесів євроінтеграції. Охарактеризовано зміст та специфіку функціонування корпорацій у англосаксонських країнах, країнах континентальної Європи та Східної Азії. Розглянуто підходи до визначення терміну «корпорація» у пострадянських країнах. Визначено, що корпорація є найефективнішою формою підприємницької діяльності практично у всіх державах світу та має низку беззаперечних переваг. Встановлено, що розвиток корпорацій в Україні, що враховує закордонні аспекти їх функціонування, сприятиме не тільки визначенню їх формального статусу та успішної адаптації до специфічних умов вітчизняного ринку, а й ефективному вирішенню як економічних, так і соціальних проблем у рамках корпорації і суспільства в цілому.

**Ключові слова:** корпорація, корпоративні відносини, корпоративне управління, корпоративна структура, юридична особа.

**Вступ та постановка проблеми.** У сучасних умовах необхідність дослідження корпорацій як найбільш ефективної форми організації бізнесу обумовлена необхідністю їх інтеграції у світове економічне співтовариство у зв'язку з процесами глобалізації світової економіки, що тривають, а також забезпечення інвестиційної привабливості корпорацій для інвесторів, створення ефективного механізму управління їхньою власністю та дотримання балансу інтересів усіх фінансово-зацікавлених осіб, які є власниками та/або беруть участь в управлінні корпораціями.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Вагомий внесок у розробку теоретико-прикладних засад функціонування корпорацій зробили вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема Н. Бакунова, О. Гудзь, І. Ігнат'єва, С. Каплін, Г. Кочетков, С. Кравченко, С. Купріянов, Е. Леонт'єва, І. Лукач, О. Макарова, О. Сиродоева, Т. Угаріна, А. Хімченко та ін. Однак необхідність подальших наукових розвідок обумовлюється тим, що, по-перше, ключові питання специфіки функціонування корпорацій в Україні та за кордоном досліджені різною мірою, по-друге, у тракту-